

PLENARNA SJEDNICA BCOP-A ZA FG 2021.

SAŽETI IZVJEŠTAJ O SKUPU

proračunska

otvorenost

BCOP

kvaliteta

troškova

Zajednica prakse za proračun PEMPAL-a
Godišnja virtualna plenarna sjednica BCOP-a za FG 2021.

Sažetak

19. - 20. svibnja/maja 2021.

LIPANJ/JUNI 2021.

Autorska prava© 2020 PEMPAL BCOP

Sva prava pridržana. Nijedan dio ovog dokumenta ne smije se umnožavati, prenositi ili u bilo kojem obliku distribuirati bez prethodnog pisanog dopuštenja Zajednice prakse za unutarnju reviziju (IACOP-a) PEMPAL-a, izuzev za nekomercijalne svrhe dopuštene zakonom o autorskom pravu. Svaka izmjena smjernica u pogledu sporazuma o suradnji upotrijebljenih u ovom dokumentu zahtijeva citat u smislu da se upotrebljavao ovaj dokument te da su kriteriji iz njega izmijenjeni. Kontakt: kmalafeeva@worldbank.org

Zajednica prakse za proračun (BCOP)

T: +7 495 745 70 00 interni broj 2038 ili +7 499 921 20 38

E: BCOP@worldbank.org

Internetske stranice: www.pempal.org

Sadržaj

Što su PEMPAL i BCOP?	4
Opći ciljevi i struktura sastanka	5
Izveštaj predsjednice BCOP-a o nedavnim aktivnostima	6
Planiranje proračuna prema rezultatima	7
Ubrzana dubinska analiza rashoda za balansiranje proračuna	8
Preliminarni sažetak rezultata anketa o dubinskim analizama rashoda u zemljama članicama OECD-a i PEMPAL-a	12
Novi trendovi u PFM-u	16
Utjecaji koronavirusne bolesti Covid-19 na fiskalnu politiku i planiranja proračuna prema učincima	16
Alat za monitoring rashoda vezanih za klimatske promjene	19
Otvorenost proračuna	22
Mehanizmi nacionalnih ministarstava financija za participativno planiranje proračuna (PB)..	22
Transparentnost fiskalnih mjera za krizu prouzročenu koronavirusnom bolešću COVID-19 ...	25
Mehanizmi za angažman mladih u PB	26
Rad na planiranju aktivnosti BCOP-a u FG 2022	27

Što su PEMPAL i BCOP?

Mreža „upravljanje javnom potrošnjom – učenje uz međusobnu podršku” (PEMPAL) predstavlja multilateralno nastojanje da se olakša razmjena profesionalnog iskustva i prijenos znanja među stručnjacima s praktičnim znanjem o upravljanju javnim financijama iz zemalja diljem Europe i srednje Azije. Mreža PEMPAL-a ima tri tematske zajednice prakse (COP-ovi): (1) Zajednicu prakse za proračun (BCOP), (2) Zajednicu prakse za riznicu (TCOP) i (3) Zajednicu prakse za unutarnju reviziju (IACOP). Ključni donatori i razvojni partneri su švicarsko Državno tajništvo za ekonomske poslove (SECO), Ministarstvo financija Ruske Federacije, Europska komisija (EK) i Svjetska banka (SB).

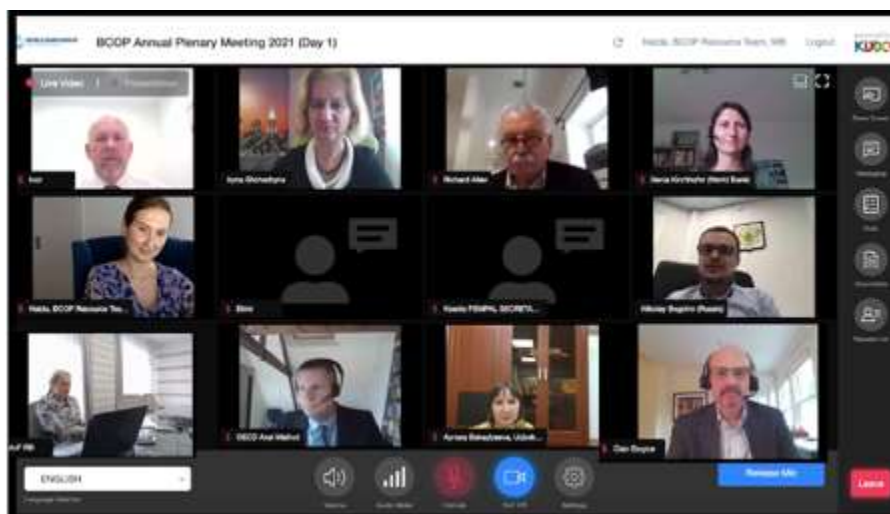
Glavni cilj BCOP-a je pružiti podršku ministarstvima financija (MF-ovima) zemalja članica u provođenju reformi za jačanje proračunske metodologije, planiranja i transparentnosti s ciljem poboljšanja učinkovitosti i odgovornosti u pogledu proračuna. Učenje od kolega glavni je instrument koji se upotrebljava. Sudionici međusobno surađuju izravno ili s pomoću interneta te dijele znanje i razvijaju pristupe za rješavanje zajedničkih poteškoća u PFM-u. Planovi aktivnosti BCOP-a uključuju dijeljenje i stvaranje znanja u okviru skupova u svrhu učenja uživo, virtualnih sastanaka, studijskih posjeta i razvoja proizvoda znanja. Aktivnosti BCOP-a provode se prema akcijskim planovima članova koji odražavaju ključne prioritete ministarstava financija zemalja članica za proračunske reforme.

BCOP upravlja dvjema radnim skupinama: Radnom skupinom za proračunsku pismenost i transparentnost (BLTWG) i Radnom skupinom za planiranje proračuna prema programima i učincima (PPBWG). Zemlje članice BCOP-a predstavljaju 21 zemlju u Europi i Središnjoj Aziji: Albanija, Azerbajdžan, Armenija, Bjelarus, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Gruzija, Kazahstan, Kirgiska Republika, Kosovo, Republika Sjeverna Makedonija, Moldova, Crna Gora, Rumunjska, Ruska Federacija, Srbija, Tadžikistan, Turska, Ukrajina i Uzbekistan. Članovi su obično službenici srednjeg i višeg ranga u jedinicama za planiranje proračuna ili jedinicama za metodologiju/politiku izrade proračuna u odjelima/sektorima za planiranje proračuna u ministarstvima financija.

PEMPAL-ova Zajednica prakse za proračun GODIŠNJA PLENARNA SJEDNICA ZA FG 2021.

19. - 20. svibnja/maja 2021.

Sažetak

Opći ciljevi i struktura sastanka

19. – 20. svibnja/maja 2021. godine BCOP je održao svoju godišnju plenarnu sjednicu za FG 2021. Sjednica je održana videokonferencijskom vezom, a njome su predsjedali gđa Iryna Shcherbyna, koordinatorica resursnog tima BCOP-a i viša stručnjakinja za javni sektor Svjetske banke; gđa Marina Tikhonovich, zamjenica voditelja Odjela za proračunsku politiku u Ministarstvu financija Bjelarusu, predsjednica BCOP-a i voditeljica BLTWG-a; te Nikolay Begchin, voditelj Odjela za planiranje prema programu i efikasnost proračunskih rashoda u Ministarstvu financija u Ruskoj Federaciji, zamjenik predsjednice BCOP-a i voditelj PPBWG-a. Sjednica je zemljama članicama BCOP-a pružila mogućnost pregledavanja i komentiranja pristupa i trendova u prioritetnim proračunskim temama zemalja članica i novih aktualnih tema, razmatranja proizvoda znanja koje su razvile radne skupine BCOP-a te planiranja novih aktivnosti za FG 2022. Sjednica je bila usmjerena na dubinske analize rashoda; sudjelovanje javnosti u planiranju proračuna, praćenje rashoda vezanih uz klimatske promjene, te sažimanje naučenih lekcija i implikacija fiskalnih mjera poduzetih kao odgovor na koronavirusnu bolest COVID-19. Materijali sa sastanka dostupni su na [web mjestu PEMPAL-a](#).

Sjednica je bila oblikovana u dva virtualna bloka koji su se održavali dva uzastopna dana. Sadržaj skupa uglavnom je pratio format prethodnih plenarnih sjednica BCOP-a, pri čemu su određeni dijelovi dnevnog reda bili posvećeni planiranju proračuna prema rezultatima i otvorenosti proračuna kao ključnim prioritarnim temama koje vode BCOP-ove radne skupine. U sklopu svake od ove dvije teme, dio dnevnog reda bio je posvećen potencijalnim utjecajima pandemije koronavirusne bolesti COVID-19 i novim trendovima u planiranju proračuna i fiskalnoj politici, uključujući praćenje rashoda vezanih za klimatske promjene. Dijelovi dnevnog reda bili su također posvećeni informiranju šireg članstva o aktivnostima BCOP-a u FG 2020. i FG 2021. te planiranju aktivnosti za FG 2022.

Sjednicu su otvorili g. Daniel Boyce, voditelj globalne prakse upravljanja u Svjetskoj banci, te član Upravnog odbora PEMPAL-a. G. Boyce je napomenuo da su pitanja razmatrana na ovoj sjednici pravovremena i korisna u kontekstu očekivanih daljnjih fiskalnih pritisaka i zahtjeva za bolje javne usluge i za transparentnost i odgovornost u javnoj potrošnji. G. Boyce također je istaknuo važnost diskusija o praćenju rashoda vezanih uz klimatske promjene, s obzirom na to da učinkovit sustav planiranja proračuna za klimu može podržati usklađivanje politika, institucija i javne potrošnje prema „zelenom rastu“ i klimatskom programu zemlje. Završio je zahvalom članovima BCOP-a na njihovom aktivnom radu, napominjući da stalni interes i aktivni doprinos aktivnostima BCOP-a, čak i u kontekstu prelaska na potpuno virtualan način rada i povećanja količine posla službenika za planiranje proračuna tijekom protekle godine, jasno pokazuju da su PEMPAL i BCOP i dalje svojim članovima od velike važnosti.

U svojim uvodnim riječima, gđa Shcherbyna napomenula je da na sjednici sudjeluje 69 sudionika, od čega je 59 predstavnika iz 16 zemalja članica BCOP-a (Albanija, Armenija, Azerbajdžan, Bjelarus, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Kirgiska republika, Kosovo, Moldova, Ruska Federacija, Srbija, Tadžikistan, Turska, Ukrajina i Uzbekistan). Gđa Shcherbyna također je predstavila g. Richarda Allena, cijenjenog međunarodnog stručnjaka, koji će biti strateški tematski savjetnik u resursnom timu BCOP-a. G. Allen davao je svoje komentare tijekom cijele sjednice. G. Ivor Beazley, viši stručnjak za javni sektor Svjetske banke, također je bio strateški savjetnik resursnom timu BCOP-a te je na sjednici održao izlaganje.

Izveštaj predsjednice BCOP-a o nedavnim aktivnostima

U prvom bloku sjednice gđa Tikhonovich, predsjednica BCOP-a, predstavila je pregled aktivnosti BCOP-a u FG 2020. i FG 2021. Zaželjela je dobrodošlicu svim sudionicima i novim članovima BCOP-a dala informacije o uvodnom priručniku BCOP-a, uključujući [dokument sa sažetim informacijama o BCOP-u](#) te ažurirani [Popis resursa BCOP-a koji sadržava poveznice na materijale po temama \(od 2011. do 2021.\)](#), kao i [Strategiju PEMPAL-a](#) i [godišnje izvještaje PEMPAL-a](#). Ukupno je 199 sudionika iz 20

zemalja članica BCOP-a sudjelovalo na 14 skupova BCOP-a između srpnja 2019. i svibnja 2021., uključujući dva tematska sastanka BCOP-a, šest radionica radnih skupina BCOP-a, te šest mrežnih razmjena/sudjelovanja BCOP-a na skupovima međunarodnih partnerskih organizacija ili ministarstava financija zemalja članica. Gđa Tikhonovich diskutirala je o utjecaju koronavirusne bolesti COVID-19 na Ministarstva financija na globalnoj razini, koja su doživjela nezapamćen porast radnog opterećenja kako bi operacionalizirale vladine mjere za potporu najpogođenijim sektorima i skupinama stanovništva te za ublažavanje kontrakcije prihoda. Objasnila je kako je BCOP prešao na potpuno virtualan način rada te da je tematski istražio (što i nastavlja činiti na ovom skupu) utjecaj koronavirusne bolesti COVID-19 na sveukupno planiranje proračuna te na uže teme kojima se bave radne skupine BCOP-a.

Usprkos virtualnom načinu rada, aktivnosti BCOP-a pojačale su se tijekom FG 2020. i FG 2021. U tom je razdoblju izrađeno više proizvoda znanja BCOP-a nego ikad ranije i sa većim doprinosom zemalja članice u njihovom razvoju u smislu prikupljanja podataka i informacija o različitim aspektima praksi planiranja proračuna. Dva velika analitička proizvoda znanja izrađena su tijekom FG 2020.: [Planiranje proračuna prema učincima i dubinske analize rashode: Trenutačne prakse, izazovi i preporuke](#) te [Učešće javnosti u fiskalnoj politici i proračunskom procesu - Uspostava i/ili jačanje mehanizama u zemljama članicama PEMPAL-a](#). Trenutačno se finaliziraju dva proizvoda znanja (konačne verzije predstaviti će se na ovom skupu i bit će dostupne na web-stranici skupa): [Provedba ubrzane dubinske analize rashoda u svrhu utvrđivanja mjera za balansiranje proračuna](#) i [Mehanizmi za nacionalna ministarstva financija za dizajn inicijativa za učešće građana u izradi proračuna na nacionalnoj razini i olakšavanje učešća građana u izradi proračuna na podnacionalnoj razini](#). Dodatni kraći proizvod znanja bit će dovršen do kraja FG 2021. (na ovom skupu predstavljen je nacrt) o *Mehanizmima za angažman mladih u učešću građana u izradi proračuna*, dok će zadnji proizvod znanja pokrenut u FG 2021. o *Trendovima u pogledu dubinske analize u zemljama članicama PEMPAL-a u usporedbi s trendovima u zemljama članicama OECD-a* biti završen početkom FG 2022.

Planiranje proračuna prema rezultatima

Prvi dio 1. dana plenarne sjednice bio je posvećen temi PPBWG-a o planiranju proračuna prema rezultatima. Novi dovršeni proizvod znanja PPBWG-a o [Provedbi ubrzane dubinske analize rashoda u svrhu utvrđivanja mjera za balansiranje proračuna](#) predstavila je gđa Nina Hajoyan, tematska savjetnica PPBWG-a iz resursnog tima BCOP-a. G. Axel Mathot, viši savjetnik za politiku iz Odjela za planiranje proračuna i javne rashode OECD-a te gđa Naida Čaršimamović Vukotić, članica resursnog tima BCOP-a i savjetnica PEMPAL-a na razini mreže, predstavili su preliminarni sažetak rezultata anketa o dubinskoj analizi rashoda koja je zasebno provedena za zemlje članice OECD-a i PEMPAL-a u 2021.

Ubrzana dubinska analiza rashoda za balansiranje proračuna

Gđa Hajoyan predstavila je proizvod znanja PPBWG-a o ubrzanim dubinskim analizama rashoda (RSR-ovima), uključujući pozadinu i koncept, alate za provedbu, procese, glavna područja rashoda za analizu, preporuke i ukupni kontekst odgovora na krizu i otpornosti u kojem treba razmotriti RSR-ove. Cilj proizvoda znanja je pomoći zemljama članicama PEMPAL-a u razvoju metodologija i alata za provedbu RSR-ova kao ubrzani odgovor na krize koronavirusne bolesti COVID-19 (ili slične krize). Metodologija i podaci većinom su utemeljeni na analizi dokumentacije, uz potporu intervjua sa stručnjacima i službenicima pojedinih odabranih zemalja; kao i na anketi ograničenog opsega koja je provedena u zemljama članicama PEMPAL-a

Zajednička obilježja i zasebne značajke tradicionalnih analiza rashoda u usporedbi s RSR-ovima prema definiciji PPWBG-a u svrhu ovog proizvoda znanja navedeni su u prikazu 1. Predstavljani su pristupi i izazovi u balansiranju proračuna u 2020. za anketirane zemlje članice PEMPAL-a. Neke od provedenih mjera uključivale su pregled vladinih programa, prilagodbu javnih ulaganja, uspostavljanje sredstava rezervi, reviziju metodologije za zadane vrijednosti osnovnih rashoda, te zaduživanje. Najčešća smanjenja rashoda uključivala su administrativne troškove, nove zahtjeve za financiranje i diskrecijske rashode, javna ulaganja te suvišne rashode poput sportskih i kulturnih događaja i proslava. Uobičajeni izazovi koji su istaknuti odnosili su se na vremenski pritisak, nedostatak kapaciteta, nedostatak metodologije i alata, nedostatak suradnje resornih ministarstava i nedostatak odgovarajućeg regulatornog okvira.

Prikaz 1.: Koncept i opseg RSR-ova korišteni u proizvodnju znanja

Zajednička obilježja		
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ciljevi: <ul style="list-style-type: none"> ○ neposredni: ušteda i bolje utvrđivanje procijeta ○ <i>Avajnti</i>: agregatna fiskalna kontrola i veća učinkovitost rashoda ✓ Perspektiva: <ul style="list-style-type: none"> ○ Efikasnost, učinkovitost, vrijednost za uloženi novac ✓ Fokus <ul style="list-style-type: none"> ○ Pregled osnovnih rashoda umjesto inkrementalnog pristupa 	
	Tradicionálni SR	Posebne značajke RSR
Vrijeme dovršetka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Može trajati godinu dana ili više u fazama dizajna i provedbe 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Idealno vrijeme dovršetka je unutar 1-2 mjeseca, s minimalno vremena utrošenog na dizajn (oko 2 tjedna)
Procesi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Veće oslanjanje na formalne procese i postupke koji obično zahijevaju više vremena 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neformalni i pojednostavljeni gdje je moguće
Alati/analiza	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Temeljita analiza, može obuhvatiti kombinaciju jednostavnih i sofisticiranih alata (<i>analiza isplativosti i učinkovitosti troškova, pregled organizacijskih i poslovnih procesa, analiza nedostatka u IT-u i sustavima, regresijska analiza itd.</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Upotreba jednostavnijih alata iz općinog skupa alata tradicionalnog SR-a: <i>usporedna analiza, sastav proračuna, proračunski odstupanja i analiza trendova, pregled ciljeva programa u odnosu na strateške prioritete</i>
Korištenje u proračunskom ciklusu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Može se integrirati u proračunski proces te upotrebljavati izvan redovitog ciklusa planiranja proračuna 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Namijenjen primarno za upotrebu izvan redovitog ciklusa planiranja proračuna
Obuhvat Vodeći prioriteti	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Može biti sveobuhvatan ili ciljan ➤ Obično se procjenjuje učinkovitost programa sa stajališta postojećih prioriteta utvrđenih u okviru redovitog procesa izrade strategije i/ili proračunskih procesa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sveobuhvatan ➤ Pravi se u situacijama kada je potreban brzi pregled vladinih prioriteta

Konkretan primjer mogućeg procesa RSR-a razvijen je u proizvodnju znanja kao tema za razmišljanje namijenjena zemljama članicama PEMPAL-a za potencijalno razvijanja njihovih RSR-ova, uz napomenu da se opseg i proces analiza moraju prilagoditi posebnostima zemlje i kontekstu. RSR uključuje dvije faze: i) određivanje preliminarnog okvira i ključnih parametara za analizu, te ii) provedbu analize i odobrenje smanjenja/preraspodjele rashoda. Rezultati koji se isporučuju u 1. fazi uključuju izjavu koja se šalje ministarstvima/agencijama o vladinim odlukama u pogledu smjera politike RSR-a i tehničkim pitanjima (uključujući revidirane prioritete rashoda za proračun, prioriteta područja rashoda za potencijalna smanjenja/preraspodjele i/ili izuzeta područja ako ona postoje, te, ako je primjenjivo, ciljani postotak/vrijednost smanjenja/preraspodjele rashoda putem RSR-a), kao i opis poslova (ToR) za RSR. Rezultati koji se isporučuju u 2. fazi uključivali bi preporuke za smanjenje/preraspodjelu rashoda i kratak izvještaj koji opravdava te preporuke, te konačnu odluku o usvojenim preporukama za smanjenje/preraspodjelu rashoda. Moguća struktura i odgovornosti ključnih aktera u

procesu RSR-a također su predstavljeni na sastanku, kao što se vidi u prikazu 2., uključujući ulogu vlade i koordinacijskog tima RSR-a te timova za analizu.

Prikaz 2.: Opisne uloge i odgovornosti RSR-a

Organizacija	Članstvo	Odgovornosti
Vlada	Premijer, resorni ministri i voditelji odabranih državnih agencija	<p>Odluke o:</p> <ul style="list-style-type: none"> revidiranim prioritetima rashoda; cilju u pogledu ušteda i izuzećima, ako je primjenjivo <p>Odobranje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ključnih datuma RSR-a; preporuka za analizu; posebnih zahtjeva u pogledu procesa.
Koordinacijski tim	Zamjenik ministra odgovoran za planiranje proračuna, direktor/voditelj jedinice za planiranje proračuna, proračunski analitičari, savjetnik	<ul style="list-style-type: none"> Preporuke o indikativnoj razini ušteda, prioritetima i izuzećima; Predložiti ključne datume za dubinsku analizu rashoda; Obavijestiti resorna ministarstva/državne agencije o fiskalnom kontekstu savjetovati i podržati analitičke timove tijekom cijelog procesa, pripremiti opis poslova za pregled, pregledati prijedloge RT-a, pripremiti sažeti izvještaj RSR-a za Vladu.
Tim za analizu	Zamjenik direktora/voditelja jedinice za planiranje proračuna (CBA), analitičar proračuna (CBA), službenik za planiranje proračuna (resorno ministarstvo) i službenik za koordinaciju politike (resorno ministarstvo), savjetnik (CBA), savjetnik (resorno ministarstvo)	<ul style="list-style-type: none"> Analiza potrošnje i utvrđivanje mogućnosti za uštedu Priprema izvještaja o analizi i akcijskih planova

Diskutiralo se o različitim opcijama za moguće alate za RSR i dani su primjeri. To za 1. fazu uključuje upitnike o početnom pregledu rashoda, analizu proračunskih odstupanja, uspoređivanje rashoda i učinaka programa, uspoređivanje administrativnih troškova resornih ministarstava/agencija prema njihovoj veličini, te ispitivanje diskrecijskih transfera. Za 2. fazu mogući alati uključuju sheme odlučivanja za pregled programa, testove relevantnosti i nužnosti (usklađivanje s prioritetima vlade i javnim potrebama, analiza utjecaja vanjskih pritisaka i potencijalnih preraspodjela rashoda i ispitivanje efikasnosti i učinkovitosti), te analize predloženih ušteda. Potencijalna ciljana područja rashoda koja su predmet analize u okviru RSR-ova uključuju administrativne troškove/troškove održavanja, troškove za primanja zaposlenih u javnim službama; kapitalne rashode; kao i suvišne troškove (kao što su put i smještaj, proslave, masovni kulturni i sportski događaji, troškovi terenske obuke, promidžba i drugi skupovi). Međutim, istaknuta je nužnost temeljitog promišljanja o troškovima za primanja zaposlenih u javnim službama te o kapitalnim rashodima. Izvedive mogućnosti za uštedu u javnim plaćama i naknadama mogu biti zaustavljanje zapošljavanja, pregled ugovornih aranžmana i ograničenja za bonuse i povećanje plaća. Bilo kakva druga smanjenja i mjere štednje u troškovima za primanja zaposlenih u javnoj službi, kao što je smanjivanje osnovne radne snage u javnom sektoru i/ili smanjenje plaća osnovnoj radnoj snazi u javnom sektoru, zahtijevale bi temeljit funkcionalan i institucionalan pregled te donošenje takvih odluka nije

moguće na temelju RSR-a. Selektivan i oprezan pristup također se mora primijeniti na bilo kakve prilagodbe u projektima kapitalnih ulaganja unutar RSR-ova. Predstavljeni su ilustrativni kriteriji i razmatranja. Javna nabava, naknade i transferi te troškovi otplate duga mogu potencijalno ostvariti značajne uštede zato što uključuju velike iznose, no oni zahtijevaju temeljitu analizu za koju gust raspored RSR-a nema vremena.

U ovom proizvodu znanja, navedeno je dvanaest preporuka koje je potrebno uzeti u obziru RSR-ovima. One se mogu vidjeti u prikazu 3. i uključuju preporuke za procese i alate te ciljana rashodovna područja za RSR. Izlaganje je završilo pregledom šireg raspona odgovora na krizu i mjera otpornosti, uključujući mjere koje potencijalno mogu biti nadopuna RSR-ovima, kao i mjere za jačanje otpornosti na šokove. U diskusiji koja se pavela nakon izlaganja, sudionici su diskutirali o ulozi resornih ministarstava/agencija čiji se rashodi analiziraju u predloženim područjima uštede. Osim toga, sudionici su diskutirali o dodatnim razlikama između RSR-ova i tradicionalnih dubinskih analiza rashoda te o važnosti pažljivih analiza kapitalnih izdataka u RSR-ovima i u fazi oporavka nakon krize.

Prikaz 3.: Preporuke za RSR-ove

Političke

- P1.** Osigurati visoku razinu političke podrške tijekom procesa dubinske analize rashoda
- P2.** Pokrenuti aktivan dijalog između resornih ministarstava/državnih agencija i središnjeg proračunskog tijela i Vlade
- P3.** Održati diskusije sa skupinama agencija ili ministarstava radi postizanja zajedničkih općih ciljeva, npr. promicanja javnog zdravlja ili jačanja sigurnosnih mreža socijalne pomoći kao odgovor na krizu kao što je koronavirუსna bolest (COVID-19).

Političke i tehničke

- P4.** Propisivanje metodologije i postupka za provođenje RSR-a putem zakonodavnog akta, uključujući smjernice o predlošcima koji će se upotrebljavati.
- P5.** Uspostaviti visoke i niske prioritete na početku procesa i o tome obavještavati.

Tehničke

- P6.** upotreba jednostavnih alata iz općeg kompleta alata dubinske analize rashoda za potrebe RSR-a.
- P7.** Uključivanje obaveznih strateških pitanja i pitanja efikasnosti na koja treba odgovoriti i razmatranje mogućnosti kombiniranja pregleda sektora ili agencija sa sveobuhvatnim ili horizontalnim dubinskim analizama rashoda kako bi se ostvarila što veća korist od ovog postupka.
- P8.** Uključivanje vanjskih stručnjaka u proces RSR-a kako bi pružali savjete o tehničkim pitanjima i pomogli pri upotrebi analitičkih alata.

P9. Razmotriti upotrebu sveobuhvatnog, no relativno površnog pristupa provedbi ubrzanih dubinskih analiza rashoda;

P10. Primijeniti selektivni i promišljen pristup donošenju odluka o smanjenju troškova ili odgađanju kapitalnih rashoda.

P11. Proučiti administrativne i operativne troškove resornih ministarstava / državnih agencija (osim plaća i nadnica) kako bi se utvrdile mogućnosti smanjenja rashoda/realokacija.

P12. Suzdržavanje od značajnijih smanjenja primanja u javnim službama, no uzeti u obzir ograničeni skup privremenih mjera kao što je odgađanje novih zapošljavanja, i povećanja primanja, dobrovoljnih odricanja te ograničavanje bonusa.

Preliminarni sažetak rezultata anketa o dubinskim analizama rashoda u zemljama članicama OECD-a i PEMPAL-a

G. Mathot predstavio je preliminarne rezultate Ankete o dubinskim analizama rashoda OECD-a iz 2020. Njegovo je izlaganje uključivalo razvoj dubinske analize rashoda u zemljama članicama OECD-a, ciljeve dubinske analize rashoda, glavne teme, aktere u donošenju odluka, izazove, poveznice s proračunom, te potencijalni utjecaj koronavirusne bolesti COVID-19 na dubinske analize rashoda. Tajništvo OECD-a provelo je Anketu OECD-a o dubinskoj analizi rashoda za 2020. krajem 2020./početkom 2021., na temelju koje će OECD pripremiti izvještaj o najboljim praksama za dubinske analize rashoda.

Rasprostranjenost dubinskih analiza rashoda povećala se u proteklom desetljeću, a one su se također evoluirale u pogledu svojih ciljeva/svrhi u zemljama članicama OECD-a. Broj zemalja članica OECD-a koje provode dubinske analize rashoda povećao se sa 16 zemalja u 2011. na 31 zemlju (od njih 37) u 2020. Ciljevi dubinskih analiza rashoda prešli su s usmjerenosti na štednju na usmjerenost na učinkovitost politika. Primjeri tema/vrsta rashoda koje se analiziraju u dubinskim analizama rashoda obuhvaćaju brojne sektore, a zdravstvo, socijalna zaštita, ekonomski poslovi i rashodi za obrazovanje neki su od istaknutih primjera.

Institucionalna struktura i uloge u dubinskim analizama rashoda također se mijenjaju/razvijaju, a ključni izazovi u zemljama članicama OECD-a povezani su s informacijama o učinku, kapacitetima i vremenu, te ulozi resornih ministarstava/agencija čiji se rashodi analiziraju u dubinskim analizama rashoda. U 23 od 31 zemlje članice OECD-a koje provode dubinsku analizu rashoda postoje jedinice/odjeli za dubinske analize rashoda, obično u ministarstvima financija, dok je 19 zemalja osnovalo upravljačke i radne skupine. Akteri donošenja odluka u ključnim fazama dubinske analize rashoda (odobrenje tema, odobrenje opisa poslova i konačne odluke o izvještaju o dubinskoj analizi rashoda) u zemljama članicama OECD-a uključuju snažnu ulogu vlade te dodatnu snažnu zajedničku ulogu ministra financija i resornih ministara. Ključni izazovi uključuju nisku kvalitetu ili nedostatak informacija/podataka o učincima, kao što je prezentirano u prikazu 4. Nedostatak vremena i kapaciteta te nedovoljno vlasništvo i koordinacija s analiziranim subjektima također su važni izazovi u brojnim zemljama

članicama OECD-a.

Prikaz 4.a: Glavni izazovi za učinkovito provođenje dubinskih analiza rashoda u zemljama članicama OECD-a u 2020.

Dubinske analize rashoda na različite se načine uključuju u proces planiranja proračuna u većini zemalja članica OECD-a, a oko 70 % zemalja vjeruje da će dubinske analize rashoda postati još važnije zbog koronavirusne bolesti COVID-19.

Najčešći kanal za povratne informacije jest razmatranje odluka iz dubinskih analiza rashoda u pregovorima u procesu planiranja godišnjeg proračuna. Resorna ministarstva također interno upotrebljavaju dubinske analize rashoda prilikom pripreme proračunskih prijedloga. U 18 zemalja članica OECD-a, odluke iz dubinskih analiza rashoda vode do izravnih promjena u godišnjem proračunu za sve ili većinu odobrenih mjera. 24 zemlje članice OECD-a vjeruju da će dubinske analize rashoda srednjoročno postati sve važnije kao način postizanja ciljeva usklađivanja rashoda s prioritetima vlade te kontrole razine rashoda.

Gđa Čaršimamović Vukotić predstavila je preliminarne rezultate Ankete PEMPAL-a o dubinskim analizama rashoda provedenoj početkom 2021., koja je okvirno temeljena na Anketi OECD-a o dubinskim analizama rashoda. Njezino izlaganje okvirno je pratilo tematsku strukturu izlaganja g. Mathota o rezultatima ankete za zemlje članice OECD-a. Prvo je predstavila pozadinu i metodologiju ankete za zemlje članice PEMPAL-a. Cilj ankete bio je razmatranje trenutačnih praksi, izazova i planova u pogledu dubinskih analiza rashoda. Omogućeno je uspoređivanje među zemljama članicama PEMPAL-a i zemljama članicama OECD-a kao i monitoring promjena tijekom vremena (prethodni podaci zemalja PEMPAL-a o dubinskoj analizi rashoda upotrijebljeni su u proizvodu znanja PPBWG-a objavljenom sredinom 2020.). Anketa je provedena među zemljama PEMPAL-a u veljači/februaru i ožujku/martu 2021. Ograničenje ankete proizlazi iz činjenice da se podaci temelje na samoprocjenama zemalja članica. Iako je čišćenje podataka obavljeno u travnju/aprilu i svibnju/maju 2021., nije provedena vanjska verifikacija podataka. Upitnik PEMPAL-a uglavnom se temeljio na upitniku koji je koristio

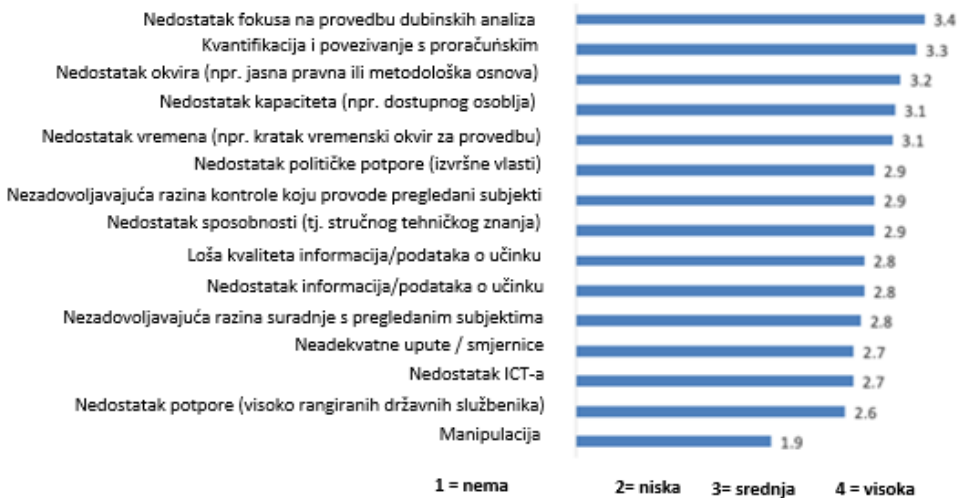
OECD (a koji je Tajništvo OECD-a velikodušno dalo na raspolaganje PPBWG-a u sklopu dugogodišnje suradnje BCOP-a s OECD-om), ali su ga voditelji PPBWG-a i resursni tim BCOP-a prilagodili i proširili kako bi uključivao posebnosti u sustavima/praksama zemalja članica PEMPAL-a te kako bi se prikupile dodatne informacije u svrhu učenja uz međusobnu podršku. Podaci PEMPAL-a uključuju 17 zemalja članica BCOP-a: Armenija, Azerbajdžan, Bjelarus, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Gruzija, Kosovo, Kirgiska Republika, Sjeverna Makedonija, Moldova, Rumunjska (uz napomenu da je Rumunjska sudjelovala u anketi putem OECD-a), Rusija, Tadžikistan, Turska, Ukrajina i Uzbekistan.

Rasprostranjenost dubinskih analiza rashoda drastično se povećala. Iako dubinske analize rashoda i dalje nisu norma u većini zemalja članica PEMPAL-a, 16 od 17 zemalja članica PEMPAL-a sada prijavljuje provođenje dubinske analize rashoda ili razmatranje njihovog uvođenja. Broj zemalja članica PEMPAL-a koje provode dubinske analize rashoda povećao se s 1 u 2016. i 4 u 2018. na 10 zemalja koje su prijavile provedbu punih ili djelomičnih dubinskih analiza rashoda do kraja 2020.: Rusija, Ukrajina, Bugarska, Moldova, Uzbekistan, Bjelarus, Tadžikistan, Hrvatska, Sjeverna Makedonija i Rumunjska. Analize koje su provedene u Bjelarusu i Tadžikistanu izvele su međunarodne organizacije uz vrlo ograničenu ulogu vladinih službenika. Među zemljama koje su prijavile razmatranje uvođenja dubinskih analiza rashoda, nekoliko ih ima konkretne planove, kao što su Azerbajdžan, Turska i Armenija.

Dubinske analize rashoda trenutačno su u zemljama članicama PEMPAL-a i OECD-a prvenstveno usmjerene na poboljšanje učinkovitosti programa i politika. Zemlje članice PEMPAL-a svrstavaju učinkovitost kao glavni prioritet dubinskih analiza rashoda, a nakon toga usklađivanje rashoda s prioritetima vlade. Ušteda/kontrola ukupnih rashoda se svrstava se kao najniži prioritet. Najčešće teme dubinskih analiza rashoda u zemljama članicama PEMPAL-a su u širem području ekonomskih poslova (17 od 66 prijavljenih dubinskih analiza rashoda provedenih u 10 zemalja u razdoblju 2016. – 2021.) i u obrazovanju (13 dubinskih analiza rashoda).

Institucionalna struktura i organizacijske uloge u dubinskim analizama rashoda razlikuju se u zemljama članicama PEMPAL-a u usporedbi sa zemljama članicama OECD-a. Od 10 zemalja članica PEMPAL-a koje su prijavile provođenje dubinske analize rashoda samo je Rumunjska navela da je uspostavila jedinicu za dubinske analize rashoda, dok su sve zemlje osim Bjelarusa i Tadžikistana uspostavile radne skupine za dubinske analize, a većina (6 od 10) ih je uspostavila i upravljačku skupinu. Akteri u donošenju odluka u ključnim fazama dubinske analize rashoda uključuju snažnu ulogu vlade u svim zemljama članicama PEMPAL-a, dok uloga resornih ministara djeluje slabija nego u zemljama članicama OECD-a. Najvažniji izazovi za zemlje članice PEMPAL-a povezani su s ranim fazama provedbe dubinskih analiza rashoda – tehnička i metodološka pitanja te politička i institucionalna potpora, kako je predstavljeno u prikazu 4.b.

Prikaz 4.b: Glavni izazovi za učinkovito provođenje dubinskih analiza rashoda u zemljama PEMPAL-a u 2020.

Poveznica između preporuka iz dubinskih analiza rashoda i procesa planiranja proračuna u zemljama članicama PEMPAL-a najčešće je neizravna, a oko 95 % zemalja procjenjuje da će dubinske analize rashoda postati još važnije zbog koronavirusne bolesti COVID-19. 8 zemalja članica PEMPAL-a prijavilo je da se preporuke iz dubinskih analiza rashoda ugrađuju u proces planiranja proračuna za barem neke od dubinskih analiza rashoda, uglavnom u pregovorima u procesu planiranja godišnjeg proračuna ili putem internog korištenja od strane resornih ministarstava prilikom pripreme proračunskih prijedloga. 16 od 17 anketiranih zemalja članica PEMPAL-a vjeruje da će dubinske analize rashoda srednjoročno postati sve važnije te da će porasti važnost ciljeva usklađivanja rashoda s prioritetima vlade te kontrole razine rashoda.

Gđa Čaršimamović Vukotić predstavila je sljedeće korake PPBWG-a u vezi analiza i predstavlja podataka iz ankete o dubinskim analizama rashoda. PPBWG će predstaviti ključne probleme/podatke na sastanku OECD-ove regionalne mreže visokih proračunskih zvaničnika za zemlje centralne, istočne i jugoistočne Evrope (CESEE SBO) 24. lipnja/juna 2021. Početkom FG 2022., kad baza anketnih podataka za OECD zemlje bude dostupna PPBWG-u, PPBWG će razviti kratak proizvod znanja o *Trendovima u dubinskim analizama rashoda u zemljama članicama PEMPAL-a u usporedbi s trendovima u zemljama članicama OECD-a.*

Sudionici su povelu kratku diskusiju nakon izlaganja govornika o preliminarnim rezultatima anketa o dubinskim analizama rashoda. Diskusija je bila usmjerena na uobičajeni obuhvat dubinskih analiza rashoda u smislu udjela ukupnih troškova koji se analizira, balansiranje procesa dubinskih analiza rashoda s redovitim procesom planiranja proračuna, te analizu utjecaja dubinskih analiza rashoda s obzirom na ishode dubinske

analize rashoda i na kapacitete i vremenska sredstva potrebna za njihovo provođenje. Istaknuta je usmjerenost na osnovne zadane rashode i na informacije o učincima u dubinskim analizama rashoda.

Novi trendovi u PFM-u

Drugi dio 1. dana plenarne sjednice bio je posvećen novonastalim trendovima u planiranju proračuna. G. Ivor Beazley, viši stručnjak za javni sektor iz Svjetske banke, predstavio je potencijalni utjecaj koronavirusne bolesti COVID-19 na fiskalnu politiku te na planiranje proračuna prema programima i učincima (PPB), a gđa Xenia Kirchhofer, analitičarka za upravljanje iz Svjetske banke, predstavila je praćenje rashoda vezanih uz klimatske promjene.

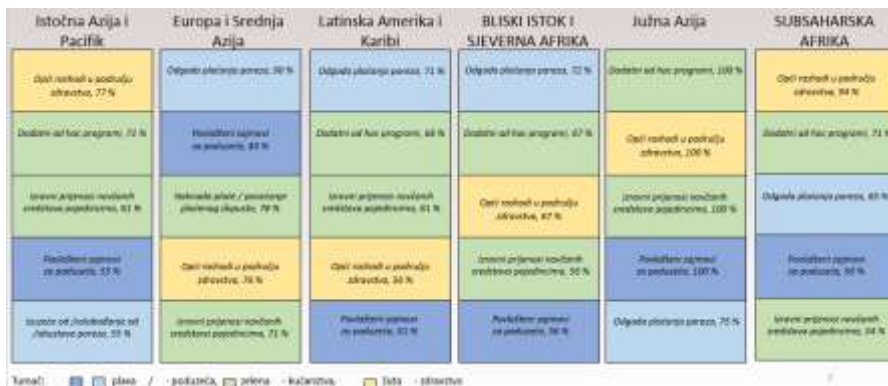
Utjecaji koronavirusne bolesti Covid-19 na fiskalnu politiku i planiranja proračuna prema učincima

Izlaganje g. Beazleyja, temeljeno uglavnom na istraživanju koje je provela jedinica Svjetske banke za fiskalnu politiku i održivi razvoj, proučavalo je fiskalne mjere implementirane kao odgovor na krizu prouzročenu koronavirusnom bolešću COVID-19 iz nekoliko vidika; a također je uključivalo i virtualnu anketu za sudionike sastanka kako bi se ocijenili stavovi zemalja članica PEMPAL-a u pogledu utjecaja koronavirusne bolesti COVID-19 na planiranje proračuna prema programima i učincima (PPB). On je prezentirao razine fiskalnih mjera koje su provedene kako bi se ublažili utjecaji koronavirusne bolesti COVID-19, ključne značajke tih mjera u pogledu vrste mjera i svojstava dizajna, oporavak u narednom razdoblju, te razmatranja o fiskalnoj konsolidacijikao i buduće implikacije za planiranje proračuna prema programima i učincima.

Postoji snažna korelacija između razine imućnosti zemalja i fiskalnog odgovora. U naprednim gospodarstvima, utjecaj odgovora na koronavirusnu bolest COVID-19 iznosio je oko 20 % BDP-a, u usporedbi s 2 % u zemljama u razvoju niskog dohotka. U siromašnijim zemljama, odgovori vlada na krizu bili su usredotočeni na prihodovnu stranu, dok su naprednije zemlje bile jednako usredotočene i na rashodovnu stranu. Na temelju metodologije Svjetske banke, podaci za 203 zemlje pokazuju da su brojne zemlje članice PEMPAL-a usvojile sveobuhvatne pristupe (primjerice Azerbajdžan, Gruzija, Rusija, Ukrajina, Srbija, Bugarska), slično kao naprednije zemlje iz drugih regija, dok je nekoliko (poput Bjelarus i Kirgiske Republike) usvojilo uže pristupe. Prikaz 5. pokazuje najčešće fiskalne intervencije.

Prikaz 5.: Vrste intervencija fiskalnih politika u odgovoru na koronavirusnu bolest COVID-19 prema regiji

Broj odgovora u obliku fiskalnih politika razlikovao se među zemljama članicama PEMPAL-a a bila je prisutna distinktivna kombinacija mjera podrške poduzećima u obliku kredita i poreznih odgoda i mjera naknada pojedincima za gubitak dohotka. Kao što se može vidjeti u prikazu 6., Ruska Federacija uvela je brojne odgovore, dok je većina drugih zemalja članica PEMPAL-a provela manji broj mjera. Odgovori u regiji Europe i Srednje Azije uključivali su velik broj mjera u pogledu prihoda, kredita i vlasničkog kapitala kako bi se zaštitila poduzeća te snažan fokus na politike novčanih transfera pojedincima. Oblici podrške poduzećima uključivali su povlaštene zajmove i odgodu plaćanja poreza, a postojao je niz rashodovnih mjera za podršku pojedincima. Provedena je i procjena politika na temelju razmatranja o kvaliteti odgovora u obliku fiskalnih politika: učinkovitost, troškovna i fiskalna održivost, fleksibilnost i izvedivost. Općenito govoreći, politike u zemljama regije ECA s višim primanjima bile su bolje usmjerene, otpornije na zlouporabu i sa troškovima koji su u većoj mjeri nadoknadivi.

Prikaz 6.: Broj odgovora u obliku fiskalnih politika u regiji Europe i Srednje Azije

Alati PPB-a trebali bi biti od pomoći pri dizajniranju i provođenju odgovora na koronavirusnu bolest COVID-19 u obliku fiskalnih politika, stoga je kriza stvorila neku vrstu prirodnog eksperimenta za testiranje otpornosti PPB-a. U teoriji su alati PPB-a mogli biti korisni za reprioritizaciju rashoda te za analitičko poboljšanje ciljanja rashoda i određivanje namjene sredstava prema ciljevima, kao i korištenje indikatora učinaka i dubinskih analiza rashoda i evaluacija rashoda kako bi se osigurala odgovornost za dodatne rashode. Odgovor na koronavirusnu bolest COVID-19 u obliku PPB-a istaknuo je nekoliko problema za analiziranje učinkovitosti fiskalnih mjera i za buduće korištenje. Analiziranje učinkovitosti programa podrške poslovnom sektoru izazovnije je nego analiziranje učinkovitosti tradicionalnih programa. Koronavirusna bolest COVID-19 snažno je utjecala na razmatranja o rizicima, što će vjerojatno povećati važnost razmatranja o različitim rizicima kao što su klimatske promjene. Još jedan utjecaj koronavirusne bolesti COVID-19 drastično je povećanje nejednakosti dohodaka, što će vjerojatno povećati fokus na pravičnost i distributivne efekte rashoda. Ubuduće će u fokusu biti sljedeći izazovi u oblasti fiskalnih politika: i) održavanje i prilagođavanje mjera fiskalnih mjera za ublažavanje zdravstvenih i gospodarskih utjecaja krize, ii) prelazak na mjere fiskalne politike za podršku gospodarskom oporavku kao što su ulaganja u infrastrukturu; iii) postupno ukidanje fiskalnih mjera i obnavljanje sredstava, te iv) uvođenje reformi usmjerenih na fiskalnu održivost.

Sudionici na skupu ocijenili su korisnost različitih alata PPB-a pri upravljanju proračunskim odgovorom na koronavirusnu bolest COVID-19, prijavljujući najveću razinu korisnosti za ciljane dubinske analize rashoda i za povezivanje strateških planova sa proračunskim programima. Prikaz 7. navodi rezultate brze ankete provedene među sudionicima u tijeku skupu. Sudionici sastanaka iz svih zemalja reportirali su nastavak uporabe planiranja proračuna prema programima i učincima tijekom koronavirusne bolesti COVID-19, dok su svi osim jednog prijavili da je u tijeku ili se planira *ex post* evaluacija fiskalnog odgovora na koronavirusnu bolest COVID-19. Diskusija nakon izlaganja bila je usmjerena na mjere koje mogu provesti Ministarstva financija kao podrška u oporavku nakon Covida te na dugoročno integriranje naučenih lekcija. Istaknuta je važnost evaluacije mjera provedenih tijekom Covida kako bi se dale analize distributivnog efekta i povezali učinci i rashodi, što će vjerojatno dobiti na važnosti nakon Covida.

Prikaz 7.: Rezultati brze ankete provedene na plenarnoj sjednici o korisnosti alata PPB-a za upravljanje proračunskim odgovorom na koronavirusnu bolest COVID-19

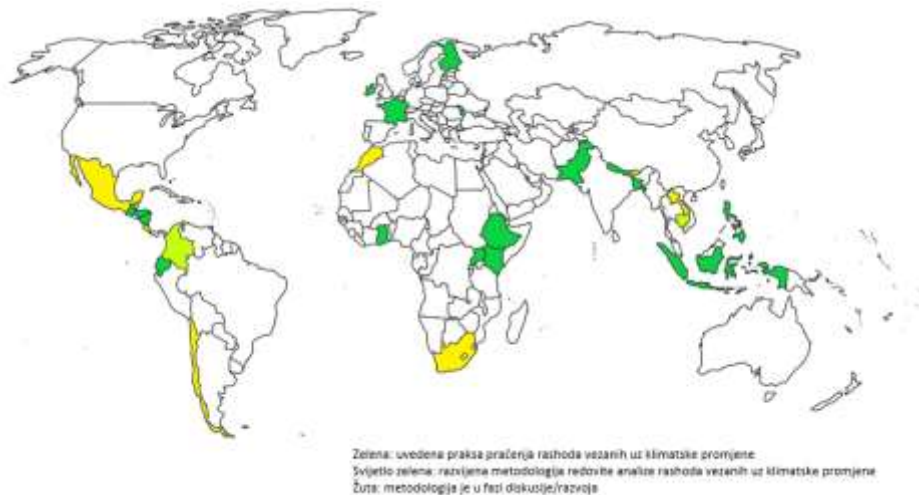

Alat za monitoring rashoda vezanih za klimatske promjene

Gđa Kirchhofer predstavila je istraživanja Svjetske banke o trenutačnim praksama u monitoringu rashoda vezanih za klimatske promjene, uključujući pozadinu istraživanja, svrhu monitoringa, ključne elemente, primjere pregledanih metodologija zemalja i identificirane izazova. [Koalicija ministara financija za djelovanje u području klime](#), pokrenuta u travnju/aprilu 2019., povezuje 60 zemalja iz svih regija, od kojih svaka predstavlja različite razine razvoja i izazova povezanih s klimatskim promjenama. Ona pojačava zahtjeve za ulaganjem u zeleni rast u sklopu globalne tranzicije prema uključivom i otpornom oporavku od pandemije COVID-19. Šest načela Helsinške deklaracije usmjerava nastojanja Koalicije za djelovanje u području klime, uključujući načelo „uzeti u obzir klimatske promjene u okviru makroekonomske politike, fiskalnog planiranja, izrade proračuna, upravljanja javnim investicijama i praksama javnih nabava”. Uvodne smjernice za monitoring rashoda vezanih za klimatske promjene zajednički razvijaju institucionalni partneri Koalicije (OECD, Svjetska banka, UNDP, IDB i MMF).

Praćenje rashoda vezanih za klimatske promjene nova je praksa identificiranja, mjerenja i monitoringa aktivnosti i rashoda povezanih sa klimom. Ne postoji jedinstvena metodologija monitoringa, ali se koriste određeni zajednički elementi. Najranija metodologija uvedena je u Nepal 2013. i sve je više zemalja provodi. Metodologija se razvila iz Pregleda javnih rashoda i institucija u oblasti klime (CPEIRs) koje su prije provodile Svjetska banka i UNDP. Metodologija se također nadograđuje na metodologijama koje se upotrebljavaju u izradi proračuna za smanjenje siromaštva, rodno osjetljivoj izradi proračuna i praćenju rashoda ciljeva održivog razvoja. Prikaz 8. navodi zemlje u kojima se trenutačno vrši monitoring klimatskih rashoda. Rashodi za klimu i bioraznolikost (između ostalog) također se prate u proračunu EU-a, koji također uključuje okvirne popise „zelenih” i „smeđih” proračunskih stavki.

Prikaz 8.: Zemlje koje prate rashode povezane s klimom

Ciljevi monitoringa rashoda vezanih uz klimatske promjene razlikuju se među zemljama, no općenito uključuju određenu kombinaciju zajedničkih elemenata. Ti elementi uključuju odgovornost i transparentnost, davanje prioriteta ulaganjima, popularizaciju teme klimatskih promjena, podizanje svijesti, praćenje izvršenja proračuna i mobilizaciju financiranja. Ne postoji jedinstvena definicija klimatske relevantnosti: zemlje upotrebljavaju definicije na temelju Rio markera metodologije OECD-a, definicije temeljene na usklađivanju intervencija s nacionalnom klimatskom politikom ili neku kompozitnu definiciju. Obuhvat monitoringa je u rasponu od uključivanja svih sektora do uključivanja pojedinih sektora. On može pokrivati rashode samo na središnjoj razini vlasti ili također uključivati rashode na razinama ispod središnje razine vlasti. Naposljetku, monitoring može obuhvaćati sve ili određene ekonomske kategorije rashoda. Ministarstva financija igraju ključnu ulogu, obično zajedno s posebnom komisijom za borbu protiv klimatskih promjena ili Ministarstvom okoliša. Monitoring je ili centralizirano (npr. Bangladeš) ili je povjereno resornim ministarstvima (npr. Indonezija i Nepal). Monitoring se obavlja u svim ključnim fazama proračuna – planiranju, izvršenju, izvještavanju i reviziji. Prikaz 9. pruža primjere relevantnih rashoda.

Prikaz 9.: Indikativni rashodi vezani za klimatske promjene

Sektor	Program	Aktivnosti
Energetski sektor	Obnovljivi izvori energije	Izgradnja i održavanje infrastrukture za iskorištavanje energije vjetra, sunca, vode, biomase
Okoliš i šumarstvo	Očuvanje šuma i ekosustava	Uspostava i održavanje zaštićenih područja; rehabilitacija ekosustava; plaćanje usluga ekosustava
Infrastruktura	Infrastruktura otporna na klimatske promjene i katastrofe	Izgradnja i održavanje javne infrastrukture otporne na utjecaje snažnih elementarnih nepogoda (ceste, mostovi, škole, bolnice itd.)
Prijevoz	Sustavi transporta s niskim emisijama	Promicanje javnog prijevoza i sporih metoda kretanja (bicikli, hodanje)
Vodni resursi	Održivo upravljanje slivovima	Razrada i provedba planova upravljanja slivovima

Monitoring rashoda vezanih za klimatske promjene trebao bi biti integriran u proračunski ciklus, kao što je navedeno u prikazu 10. Za izračun podrške ciljevima borbe protiv klimatskih promjena mogu se upotrijebiti različita mjerenja i ponderiranja. Primjerice, u proračunu EU-a primjenjuje se sustav ponderiranja utemeljen na Rio markerima metodologije OECD-a: 100% za rashode koji primarno pridonose klimatskim ciljevima; 40% za rashode za koje se očekuje da će značajno pridonijeti postizanju klimatskih ciljeva; 0% za one koji ne pridonose klimatskim ciljevima. U Nikaragvi se monitoring aplicira na najnižoj razini programske strukture proračuna dok su u Ugandi i Pakistanu uvedena posebna šifriranja. Prezentirani su primjeri pristupa u prethodno navedenim zemljama i u nekoliko drugih zemalja (poput Filipina, Hondurasa, Kambodže) u različitim fazama izrade proračuna.

Prikaz 10.: Integriranje monitoringa rashoda vezanih za klimatske promjene u proračunski ciklus

Postoji nekoliko izazova u monitoringu rashoda vezanih za klimatske promjene.

Utjecaj na planiranje proračuna i dalje je ograničen, s obzirom na to da se monitoring općenito primjenjuje na programe nakon usvajanja proračuna. Dokazi o mjeri i kojoj monitoring klimatskih rashoda pruža učinkovitu podršku za raspodjelu sredstava i za mobilizaciju sredstva su i dalje su ograničeni. Monitoring može predstavljati značajno administrativno opterećenje. To je osobito slučaj u kontekstima u kojima je monitoring decentraliziran na resorna ministarstva, gdje se od podnacionalnih subjekata očekuje da vrše monitoring i gdje postoji nekoliko paralelnih tematskih stavaka koje se prate (npr. praćenje rashoda za SDG-ove ili rodna pitanja). Ostali važni pokretači financija javnog sektora, poput poreza, poreznih rashoda i ulaganja državnih poduzeća, nisu u dovoljnoj mjeri obuhvaćeni metodologijama monitoringa. Najnovije metodologije monitoringa također ne previđaju načine za obuhvaćanje politika i projekata koji negativno utječu na ciljeve borbe protiv klimatskih promjena. Naposljetku, trenutačne metodologije prvenstveno su dizajnirane za domaću uporabu, čime se ograničava međunarodna usporedivost podataka. Nakon izlaganja, sudionici su održali diskusiju koja je uključivala utjecaj monitoringa klimatskih rashoda s obzirom na potrebne resurse u smislu kapaciteta i vremena te dodatne primjere naprednih zemalja koje provode monitoring klimatskih rashoda. Također je istaknuta važnost integriranja inicijativa monitoringa u redovite procese PPB-a.

Otvorenost proračuna

Glavni dio 2. dana plenarne sjednice bio je posvećen temi BLTWG-a o otvorenosti proračuna. Gđa Tatiana Vinogradova, tematska savjetnica BLTWG-a iz resursnog tima BCOP-a, predstavila je novi dovršeni proizvod znanja BLTWG-a o [Mehanizmima za nacionalna ministarstva financija za dizajn inicijativa za učešće građana u izradi proračuna na nacionalnoj razini i olakšavanje učešća građana u izradi proračuna na podnacionalnoj razini](#). Gđa Elena Mondo, viša tehnička savjetnica za Inicijativu otvorenog proračuna u Međunarodnom partnerstvu za proračun održala je izlaganje o transparentnosti proračuna i sudjelovanju javnosti u planiranju proračuna tijekom koronavirusne bolesti COVID-19. Naposljetku, gđa Vinogradova predstavila je nacrt novog proizvoda znanja BLTWG-a o Mehanizmima za angažman mladih u učešću građana u izradi proračuna.

Mehanizmi nacionalnih ministarstava financija za participativno planiranje proračuna (PB)

Gđa Vinogradova predstavila je proizvod znanja BLTWG-a o mehanizmima nacionalnih Ministarstva financija za participativno planiranje proračuna (PB), uključujući opći pregled PB-a, pregled PB-a u zemljama članicama PEMPAL-a, metode kojima Ministarstva financija mogu uvesti ili proširiti PB, te opće preporuke. Prikaz 11. navodi opće ciljeve PB-a i razine sudjelovanja u izradi proračuna, gdje je učešće građana u izradi proračuna (participativno planiranje proračuna) najviša razina. Proizvod znanja BLTWG-a temelji se na analizi dokumentacije i informacijama prikupljenim od

zemalja članica PEMPAL-a na radionicama BLTWG-a i u anketi BLTWG-a. PB je testirano na različitim razinama u 11 zemalja članica PEMPAL-a: Armeniji, Bugarskoj, Hrvatskoj, Gruziji, Kazahstanu, Moldovi, Rumunjskoj, Ruskoj Federaciji, Turskoj, Ukrajini i Uzbekistanu.

Motivacija vlada za uvođenje i provedbu PB-a potiče iz prilika za ostvarivanje različitih prednosti. Na nacionalnoj razini glavni je cilj poboljšati opću transparentnost i odgovornost i efikasnost potrošnje te podići svijest o određenim pitanjima (npr. klimatske promjene). Na regionalnoj i lokalnoj razini vlasti PB također može pridonijeti koheziji zajednice, kao i boljim poveznicama između prioriteta lokalne politike i dostupnih sredstava. Preduvjeti za uspjeh PB-a su dostatna politička volja i financijska sredstva za proces PB-a i za provedbu PB projekata koje predlažu i biraju građani. Glavni čimbenik uspješnosti za PB je da on ispunjava očekivanja zajednice te da su ključne prekratnice u provedbi, sudjelovanju i odabiru projekata jasne. Različiti primjeri načina mjerenja za ocjenjivanje PB projekata navedeni su u proizvodu znanja.

Prikaz 11.: Pregled PB-a

- PB je „mehanizam ili proces s pomoću kojeg se donose odluke o određitu cjelokupnih ili dijela dostupnih javnih sredstava“ (UN-HABITAT, 2004);
- PB je instrument za ubrzanje ostvarenja ciljeva održivog razvoja (UN-HABITAT, 2020.);
- PB nudi odgovor na neposredne potrebe (projekti pravovremene podrške), ima inovativni kapacitet (stručna znanja u lokalnom okruženju, PB u području ekologije, projekti prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog ublažavanja) te ima ogroman potencijal za podizanje svijesti;
- Više od 11.000 primjera PB-a širom svijeta (ATLAS PB-a u svijetu 2019.).

LJESTVICA UČEŠĆA U IZRADI PRORAČUNA

Izvor: Projekt učešća građana u izradi proračuna, www.participatorybudgeting.org

U brojnim vrstama PB-a potrebno je uzeti u obzir nekoliko rizika. Rizici uključuju neuspjeh u postizanju značajnog angažmana, nedovoljnu uključenost ranjivih skupina, troškovi koji prevazilaze koristi, nerealistična očekivanja građana i rizik da se PB zanemari/umanji prilikom promjena vlade. Proizvod znanja pruža potencijalne strategije ublažavanja ovih rizika, napominjući da općenito, jasnost i transparentnost tijekom procesa igraju ključnu ulogu u upravljanju rizicima. Modeli PB se razlikuju prema glavnom cilju (npr. povećanje povjerenja, decentralizacija, društvena uključivost ili dobri modeli upravljanja), razini vlasti, ulozi organizacija civilnog društva, oblicima sudjelovanja građana (izravno sudjelovanje, predstavničko sudjelovanje, miješani modeli), različitim fazama procesa planiranja proračuna, razini namijenjenih fondova, propisanoj institucionalizaciji (propisano/nije propisano zakonom) i digitalizaciji (vanmrežno/offline, mrežno/online ili mješovito). Postoje samo dva poznata globalna slučaja učešća građana

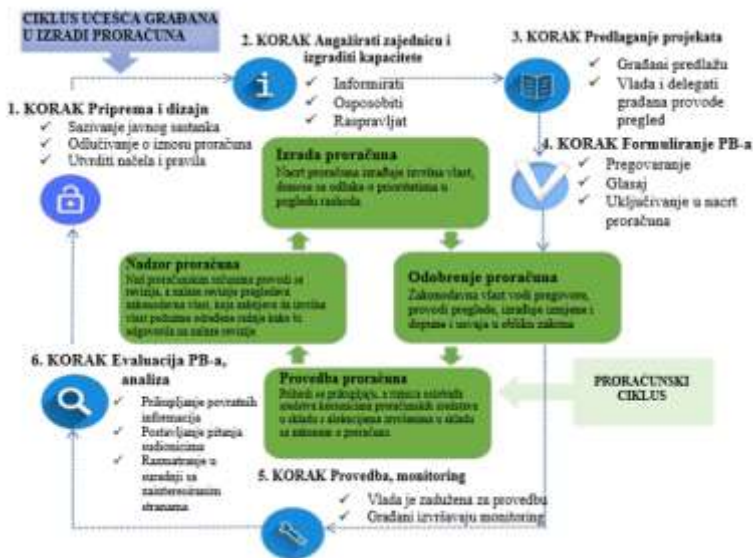
u izradi proračuna na nacionalnoj razini: u Portugalu i u Južnoj Koreji. Te je slučajeve potrebno razlikovati od programa koje financira nacionalna vlada (s pomoću subvencija/potpora) ili njima upravlja na podnacionalnoj razini/za podnacionalne razine.

Sedam vrsta aranžmana koje vode Ministarstva financija preporučuju se za uvođenje i širenje PB-a. Oni uključuju:

1. uvođenje PB-a na nacionalnoj razini, prvotno u manjem opsegu, uz primjenu predloženih okvirnih pitanja za dizajniranje i planiranje PB-a,
2. podizanje svijesti i podrška javnosti s pomoću informiranja o važnosti programa PB-a u postizanju izravnih i neizravnih koristi,
3. razvoj uravnoteženih i kontekstualiziranih zakona i propisa,
4. alokacija vladinih sredstva i uspostava pravnog mehanizma za sufinanciranje PB-a,
5. jačanje kapaciteta osoblja s pomoću programa osposobljavanja i tehničke podrške,
6. uspostava relevantne infrastrukture za pojednostavljenje, podršku i održavanje PB-a,
7. monitoring PB-a inicijativa i evaluacija njihovog utjecaja, te
8. omogućavanje transparentnog izvještavanja i odgovornosti.

Prikaz 12. navodi preporučene faze provedbe PB-a. Nakon ovog izlaganja sudionici su diskutirali o metodologijama za procjenu društvenih i gospodarskih utjecaja PB-a i izazove u procjeni izoliranih utjecaja PB-a, s obzirom na to da se obično provode paralelno s drugim reformama. Također se diskutiralo o dodatnim ulogama nacionalne vlasti u PB-u uključujući primjere digitalnih alata kojima se upravlja na nacionalnom nivou i koji služe za prikupljanje prijedloga građana, a zatim se ti prijedlozi prenose na niže razine zajedno sa sredstvima. Osim toga, nacionalna razina može odigrati ulogu facilitatora u razmjeni i stvaranju ideja te širenju znanja u sklopu središnjeg spremišta informacija.

Prikaz 12.: Ciklus provođenja PB-a djelo u šest koraka

Transparentnost fiskalnih mjera za krizu prouzročenu koronavirusnom bolešću COVID-19

Gđa Mondo predstavila je nalaze i preporuke iz izvještaja IBP-a o transparentnosti fiskalnih odgovora na pandemiju COVID-19. Istraživanje IBP-a provedeno je u kontekstu fiskalnih mjera bez presedana koje su primijenile vlade diljem svijeta kao hitan odgovor na pandemiju. Važno je ispitati je li hitnost mjera narušila odgovornost. Aranžmani transparentnosti i odgovornosti nužni su za vlade posebice u trenucima krize, kako bi se smanjili rizici od korupcije i osigurali pravedniji i učinkovitiji ishodi/krajnji rezultati. Ovo istraživanje doprinosi trenutačnim i budućim međunarodnim diskusijama o novonastalim globalnim normama u vezi s fiskalnim upravljanjem tijekom razdoblja krize.

Istraživanje IBP-a dokumentiralo je gotovo 4000 paketa hitnih paketa fiskalnih mjera koje je od ožujka/marta do rujna/septembra 2020. uvelo 120 zemalja. IBP je bio usmjeren na tri stupa odgovornosti u okviru metodologije Ankete o otvorenosti proračuna: pristup javnosti relevantnim informacijama, prikladni aranžmani nadzora i mogućnosti učešća građana. U svakoj zemlji je analiziran najveći ili najvažniji paket mjera te su izrađeni indikatori u suradnji s brojnim međunarodnim organizacijama. Prikaz 13. navodi ukupan učinak zemalja po ovim parametrima i ukazuje na to da je situacija u zemljama članice PEMPAL-a uglavnom slična globalnom trendu.

Prikaz 13.: Ocjene zemalja u IBP-ovom izvještaju o transparentnosti Covid mjera

Odgovornost	Br. zemalja (na globalnoj razini)	Br. zemalja (na razini PEMPAL-a)	% zemalja
Značajan	0	0	0% (0%)
Odgovarajući	4	0	0,03% (0%)
Djelomičan	29	6	24% (27%)
Ograničen	56	12	47% (55%)
Minimalan	31	4	26% (18%)

Iako ukupni globalni rezultati ukazuju na ograničenu uporabu PB-a, postoji nekoliko jedinstvenih i važnih nalaza. Vlade uglavnom nisu usvojile ključne mjere za povećanje odgovornosti, uključujući izvještavanje o provedbi, transparentnost nabave, pravovremenu reviziju te uzimanje u obzir pitanja rodnog utjecaja. Uloga zakonodavne vlasti ograničena je tijekom pandemije jer su uobičajeni procesi odobravanja zakonodavne vlasti preskočeni, a hitno je stanje povećalo moć izvršne vlasti. Javnost je bila nedovoljno ili nimalo uključena u donošenje odluka o paketima mjera i njihovoj provedbi. Međutim, postoje pozitivni primjeri načina na koji su dionici civilnog društva pridonijeli poboljšanju učinkovitosti politika. Postoje i ohrabrujući primjeri inovacija, uključujući posebne

internetske stranice, mrežna mjesta, i/ili portale o hitnim mjerama (koja vrsta podrške je dostupna, detalji o ispunjavanju uvjeta i pristupu itd.). Preporuke izvještaja navedene su u prikazu 14. Nakon izlaganja održana je opsežna diskusija o temama kao što je korelacija između rezultata zemalja u redovitim anketama o otvorenosti proračuna i rezultata i ovoj broj anketi o transparentnosti u kontekstu Covid-a, dodatni primjeri inovativnog monitoringa, te specifičnostima transparentnosti u potrošnji izvanproračunskih fondova, eksternih fondova i poreznih rashoda.

Prikaz 14.: Preporuke

za vlade

Djelovati sada da se ojača odgovornost za tekuće mjere za krizu prouzročenu koronavirusnom bolešću COVID-19

- a. Objavljivati mjesečna izvješća o napretku u provedbi mjera (ili redovito ažurirati informacije o provedbi na web portalima), uključujući podatke i analize proračunskog izvršenja i učinaka, raščlanjene prema utjecaju na grupe u nepovoljnom položaju, uključujući žene i djevojčice.
- b. Objavljivati sve detalje o ugovorima o nabavama u vezi sa hitnim rashodima, gdje je to moguće u otvorenim formatima.
- c. Ovlastiti i kapacitirati VRI za provođenje ubrzanih revizija programa hitnih rashoda i osigurati da vlade poduzmu korektivne mjere kao odgovor na nalaze revizije.
- d. Vratiti ulogu zakonodavnih tijela kao čuvara javnih sredstava: odobravanje rashoda, savjetovanje s javnošću / interesnim skupinama, monitoring provedbe i praćenje nalaza revizije, i
- e. Uspostaviti adekvatne mehanizme za učešće građana u formuliranju, odobravanju i izvršenju dodatnih hitnih paketa fiskalnih mjera.

Jačanje kapaciteta i osnovnih sustava odgovornosti u okviru godišnjeg proračunskog ciklusa u svrhu bolje pripreme za buduće krize

- Zemlje u kojima su uspostavljeni snažniji proračunski sustavi općenito su mogle održati bolje prakse odgovornosti tijekom pandemije → Jačanje postojećih sustava u uobičajenim okolnostima
- Razmatranje prilagodbe sustava odgovornosti u pogledu proračuna kako bi postao otporniji u razdobljima krize:
  - a. Uvođenje i/ili pregled i ažuriranje pravnog i regulatornog okvira kako bi se razjasnile uloge, odgovornosti i pristupi koje je potrebno usvojiti tijekom krize (npr. u području upravljanja resursima, nabave, nadzora i sudjelovanja).
  - b. Integriranje inovacija i dobrih praksi koje su nastale uslijed krize koronavirusne bolesti COVID-19 – primjerice, informacije usmjerene na korisnika, povećana transparentnost nabave ili inovativne prakse monitoringa i revizije – u redovne proračunske procese i procedure

za međunarodne dionike

Pružanje podrške vladama u osiguravanju veće otvorenosti i odgovornosti u pogledu sadašnjih i budućih odgovora fiskalne politike na krize

- a. Nastavljanje pružanja podrške vladama tijekom krize u obliku financijske i tehničke pomoći, dijaloga o politikama i razmjene znanja
- b. U neposrednoj budućnosti poticanje i pružanje podrške vladama u usvajanju hitnih mjera predloženih u preporukama 1. i 2. te monitoring sukladnosti s tim mjerama na nacionalnoj razini
- c. Uspostavljanje procesa u kojem sudjeluje više dionika u svrhu razvoja i usvajanja međunarodnih normi i standarda upravljanja fiskalnim politikama tijekom kriznih razdoblja, uključujući osiguravanje prikladnih razina odgovornosti i pružanje podrške vladama u praktičnoj provedbi takvih normi i standarda.

Mehanizmi za angažman mladih u PB

Gđa Vinogradova predstavila je nacrt proizvoda znanja BLTWG-a o mehanizmima za PB za mlade, uključujući glavne modele PB-a za mlade, osnovna načela i vrijednosti, rizike, faktore provedbe, utjecaje i koristi te preporuke. Glavni modeli uključuju neovisni proces PB-a za mlade u kojem su svi sudionici donositelji odluka mlade osobe, sudjelovanje mladih kao dio procesa PB-a koji je većinski za odrasle, te PB u školama. Navedeni su primjeri svake vrste modela, uključujući SAD, Argentinu, Portugal, Finsku, Južnu Koreju, Francusku i Rusiju. Faktori koje je potrebno uzeti u obzir uključuju određene referentne vrijednosti za PB za mlade povrh faktora koji su svojstveni općem PB-u/PB-u za odrasle: demografske karakteristike uključenih mladih osoba; broj mladih osoba koje izrađuju i

predaju prijedloge (na skupovima i glasanjem), stopa povećanja sudjelovanja u ciklusima odabira, broj prijedloga koji dosegnu fazu glasanja (nakon stručnog tehničkog pregleda), te procjena razine interesa mladih osoba (radi li se o istim mladim osobama koje su sudjelovale u prethodnom(im) ciklusu(ima)). Preduvjet za uspjeh je vođenje projekta PB-a u suradnji s mladima. Važno je osigurati da su mladi u ranoj fazi uključeni u dizajn programa kako bi prepreke s kojima se susreću bile identificirane i savladane.

Opća načela za smisljeno uključivanje mladih koja je izradila Glavna skupina Ujedinjenih naroda za djecu i mlade uključuju PB koji je organiziran od strane mladih, zakonski propisan, temeljen na utvrđenim pravima, jasno usmjeren, dobro opremljen i odgovoran. Uobičajeni rizici uključuju ograničena sredstva, neuspjele projekte, nedovoljne vještine, nedovoljan input mladih u finalnom proizvodu, nedovoljne povratne informacije o uporabi inputa, te nedostatak povjerenja. Neovisni modeli PB-a za mlade i načini sudjelovanja mladih osoba u sklopu općeg PB-a/PB-a za odrasle mogu pratiti ciklus za praktičnu provedbu PB-a u šest koraka koji je naveden u prikazu 12. Proizvod znanja o PB-u za mlade sadržava detaljan **postupak u šest koraka za PB u školama** na temelju objedinjene dobre prakse.

Postoji nekoliko koristi koje su svojstvene PB-u za mlade. Sudjelujući u PB-u mladi mogu razviti ključne poslovne i životne vještine (vještine vođenja, sposobnost suradnje u radu, istraživanje, intervjuiranje, anketiranje, rješavanje problema, kritičko razmišljanje, javni nastup, financijska pismenost, upravljanje projektima i marketing). PB za mlade u školama donosi brojne prednosti za čitavu školsku zajednicu, gradeći zdrave odnose i partnerstva među učenicima, obiteljima, nastavnicima i upravom škole. Preporuke u okviru proizvoda znanja sažeto su navedene u prikazu 15. Diskusija nakon izlaganja bila je usmjerena na izravne i neizravne koristi PB-a za mlade, uključujući osviještenost, povjerenje, obrazovanje/pismenost, građansku pripadnost, i općenitu kvalitetu života i izgradnju samopouzdanja. Posebno je istaknuta važnost PB-a za obrazovanje i proračunsku pismenost te su navedeni dodatni primjeri praksi iz Rusije i Hrvatske.

Prikaz 15.: Preporuke za PB za mlade

1. Proširenje općeg PB-a u svrhu angažmana mladih s pomoću kontekstualiziranog modela PB-a za mlade.
2. Primjena načela metoda predvođenih mladima te koje su usmjerene na mlade.
3. Važni aspekti procesa PB-a za mlade moraju biti uspostavljeni. Upotreba kontrolnog popisa za procjenu.
4. Olakšavanje uvođenja PB-a za mlade na nacionalnoj i podnacionalnoj razini:
  - naglašavanje njegove važnosti;
  - razvoj metodoloških preporuka;
  - organizacija osposobljavanja predstavnika odgovornih tijela javne vlasti, predstavnika škola i organizacija mladih; te
  - provedba probnih inicijativa PB-a za mlade na nacionalnoj razini.

Rad na planiranju aktivnosti BCOP-a U FG 2022.

Zadnji blok plenarne sjednice bio je posvećen prijedlozima sudionika o proračunskim temama koje će BCOP razmatrati u FG 2022. Odlučeno je da će biti pripremljena anketa za zemlje članice da glasaju o prioritetnim temama za FG 2022, na temelju ishoda diskusije vođene na ovoj plenarnoj sjednici FG 2021. i na radionici BCOP-a održanoj videokonferencijskom vezom u ožujku/martu 2021. te na temama visokog prioriteta koje nisu obrađene iz popisa prioriteta zemalja koji su prikupljeni početkom FG 2021.

Nastala anketa o prioritetnim temama uključivala je sljedeća četiri pitanja:

1. Molimo odaberite dvije teme koje bi bile najzanimljivije za vašu zemlju da ih BCOP razmatra u FG22 **u okviru Radne grupe za planiranje budžeta po programima i učincima:**
  - a. Analiza korak-po-korak pristupa dubinskoj analizi rashoda u naprednoj zemlji zasnovana na jednom konkretnom primjeru u odabranom sektoru
  - b. „Zeleno budžetiranje“/budžetiranje za klimatske promjene
  - c. Mehanizmi za povećanje potražnje i razumijevanja informacija u učincima iz programskog budžetiranja od strane parlamenata
  - d. Preporuke za prezentaciju podataka o učincima prema vrsti / nivou i prema predviđenoj publici (tj. u budžetskoj dokumentaciji, nacionalnim strateškim planovima, strateškim planovima za pojedinačni sektor, budžetima za građand itd.)
2. Molimo odaberite dvije teme koje bi bile najzanimljivije za vašu zemlju da ih BCOP razmatra u FG22 **u okviru Radne grupe za budžetsku pismenost i transparentnost:**
  - a. Mjere podrške za uključivanje ranjivih grupa u participativno budžetiranje
  - b. Načini da ministarstva finansija poboljšaju transparentnost i budžetsku pismenost / razumijevanje u procesu planiranja budžeta
  - c. Stvaranje digitalnih platformi za učešće građana u budžetskom procesu
  - d. Modernizacija javnih rasprava za budžetiranje
  - e. Metodologija za procjenu socijalnih i ekonomskih utjecaja participativnog budžetiranja
3. Molimo odaberite dvije teme koje bi bile najzanimljivije za vašu zemlju da ih BCOP razmatra u FG22 **izvan tema pojedinačnih radnih grupa BCOP:**
  - a. Srednjoročno budžetiranje za osnovni/baseline scenario i scenario novih politika
  - b. Zajedničko ispitivanje dvije radne grupe BCOP-a o budžetiranju za ciljeve održivog razvoja (SDG)
  - c. Zajedničko ispitivanje dvije radne grupe BCOP-a o digitalizaciji u budžetiranju
  - d. Zajedničko ispitivanje dvije radne grupe BCOP-a o budžetiranju za ruralni razvoj

- e. Mjere koje mogu provesti ministarstva finansija za podršku oporavku nakon Covida, uključujući kapitalno budžetiranje
4. Da li mislite da bi BCOP trebao formirati **novu zasebnu radnu grupu za FG22 u jednom od sljedećih područja:**
- a. Radna grupa za „Zeleno budžetiranje“/budžetiranje za klimatske promjene
  - b. Radna grupa za srednjoročno budžetiranje za osnovni/baseline scenario i scenario novih politika
  - c. Radna grupa za kapitalno budžetiranje

Ovaj je izvještaj o skupu izradio PEMPAL te je on dostupan na engleskom, ruskom i bosansko-hrvatsko-srpskom jeziku. Dozvolu za uporabu, reproduciranje ili prijevod ovog izvještaja ili u njemu sadržanih informacija moguće je zatražiti od voditelja tima Armana Vatyana na adresi e-pošte avaty@worldbank.org. Tehnička pitanja moguće je uputiti Naidi Čaršimamović Vukotić na adresu e-pošte naidacar@gmail.com te Iryni Shcherbyni na adresu e-pošte ishcherbyna@worldbank.org. Više informacija o PEMPAL-u, BCOP-u, PPBWG-u i BLTWG-u potražite na internetskoj stranici programa na adresi www.pempal.org.

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

